

Rokkantak Lapja.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Pozsony
Ferdinánd bolgár király-utca 5.

Kiadja az
Orv. Hadigondozó Hivatal
Personnyi Intézete

Megjelenik havonta kétszer.
Egyes szám ára 24 fillér.
Előfizetési ár: évenként 6 korona.
Rokkantak ingyen kapják.

III. évfolyam

POZSONY, 1918. JANUÁR 15.

2. szám.

Életelvek.

Életelvek!? . . . Talán paragrafusok? Talán olyasfélék, a melyektől, mint a legtöbb parancsolt dologtól fázik némelyik embertársunk? Nem! E szóban: „életelv” csak jóakarátú utasítás, csakis olyasféle foglaltatik benne, a mi hasznát akarja embertársainknak. Éppen azért életelveknek csak olyant mondhatunk, a mi az örök emberi tulajdonságokkal van vonatkozásban és helyes csak az az életelv lehet, a melyik az évezredekben át látszólag át és átváltozott embernek az örök természetéből van leszűrve, megállapítva.

Porból vagyunk és hibákkal születünk. A hogy a közmondás is mondja: „Ember nincs hiba nélkül!” Evvel számoljunk is mindig, a mikor más embertársunk dolgait látjuk, bíráljuk, utánozzuk.

Azt is mondja a közmondás: „Más szemében meglátjuk a szálkát, a magunkéban még a gerendát is alig!” Némelyik embertársunk t. i. csak magát akarja tudni valaminek, csak a saját felfogását ismeri egyedül helyesnek. Még jó, ha az ilyen csak ártatlan képzelődő, de ha azután erőszakos, n. n. basáskodó természet, na akkor azután szomorú a szomszédok dolga. Mindjárt rokona ennek az örökké gáncoskodó, okoskodó, mindent lekritizáló ember. Az ilyenek rendszeresen nem nagy barátjai a tényleges munkának és szeretnék, ha dolgozó embertársukat megingatnák hitében, reményeiben, azután önbizalmában. Nem nehéz az ilyen lelketlen embernek azután még a szegény áldozattól lassan a munkakedvét is elvenni, különösen, ha sikerült az érdeklőt környezetben a lenéző, lebecsmérlő hangulatot megteremtteni.

El kell menni az ilyen emberek beszédje mellett, a rosszindulatú hangulat-keltést pedig a munka meggyőző erejével kell megsemmisíteni.

Csak figyelni, mindent meglátni, semmit sem rögtön ítélni s még ritkábban nyilvánítani az ítéletünket, ez fog sok kellemetlenségtől az életben megóvni. Ellenben mindenkítől tanuljunk és jegyezzünk meg mindent, a mi jó, ügyes, okos dolgot másoknál észlelhetünk.

Sok embertársunk azt hiszi, hogy az ő haladását, előbbre jutását, érvényesülését csak úgy éri el, ha a társait ellökődési, vagy pedig nagyobb voltának tuda-

tában a kisebbeket elnyomja. Pedig hát egymásból élven, egymásra rá is vagyunk utalva — lehet mondani, nincs olyan kiesi állású ember, a kire egyszer rá nem szorulunk az életben! A ki a nálánál kisebb embereket magához felemeli, csak magát emelte ez által magasabbra, mert hiszen megértő embereket nevelt magának.

A testnek, léleknek nyugodt összhangzatos életet kell biztosítani, nem kell azt hinni, hogy csak nagy állású vagy csak nagy vagyonú ember élhet boldogan, összhangzatosan! Talán élhetnek jobban, puhábban, de nem egészségesebben s nyugodtabban. Ehhez a boldogsághoz legfőbb feltétel: a józanság. A létező körülmények helyes mérlegelése adjon minden eselekedetünkhöz józan elhatározást. — Van a józanságnak egy rettenetes gyilkosa: az ital. A józan embernek azonban nem muszáj alkohol ellenes ligatagnak lenni, csak mértékletesnek. Mértékkel élve, napjában az az egy pohár jó friss sör, vagy egy kis hideg spriccer, erős hidegben reggelire egy kis szilvórium bizony nem állítható mérlegnek. Persze, jobban megóvja az egészséget az, a ki ezen földi örömeiket csupán a vízben is megtalálja; hanem az, a ki már a reggelije helyett is borozik, a kinek az ebédje fele szeszes italból áll, vacsorája pedig csakis ital és minden este a jó öreg földtekevel együtt versenyt forog — az már: nem embertárs. Még az se viselheti nagyon büszkén az emberi méltóságát, a ki a pihenés napján, vasárnapon is csak a kocsmát látogatja, a helyett hogy kisebb házi ügyeit hozná rendbe, s fáradt testét a pihenéssel ajándékozná meg! A falu kocsmás legénye, a városok kis vendéglői és lebujkavéhazi, na meg a pálinkamérések duhaj, virtuos legénye mindig az undor tárgya volt lelkemnek és nem szeretném, ha az Isten áldotta büszke népnek ezek általános példaképei volnának! Az ilyen ember családjában nincs béke; hiába van keresete, folyton csak adósság jön a nyomába. Zenekiséret ehez a veszekedés, a kiabálás, a botrány; ehhez ártatlan gyerekek nevelésének elhanyagolása, indokolatlan verése, majd legtöbbször erkölcsi lazulása szintén kísérfői az italos családfele családi életének.

Hamar megéri az ilyeneknél a munka teljes gyűlölete és azután jön a bűn, a törvénykezés . . . de ez mind csak el-

mulik, hisz mindnyájan porrá leszünk, de az utódok! . . . Ők az igazi áldozatok, mert ők a szülők, a nagyszülők iszákossági bűne folytán mint bomlott idegrendszerűek, betegek, „terheltek” vonaglanak végig át egy szomorú életet!

Irni, olvasni, számolni, a ki nem tanította meg a fiát, vagy a ki nem figyelmeztette ennek megtanulására elmaradt embertársát, az vétkezett mindjárt az iszákosság bűne után talán legjobban. Mert ebben az agyon írt, olvasott és kiszámolt világban hogyan bukfeneczelhetik folyton az a szegény ember, a ki sohasem győződhetik meg arról, vajjon igazat olvasnak-e fel neki? azt írta-e alá valóban, a mit ő akart, vagy más, mint a mit felolvastak és a kit mindenben megcsalnak, a mihez számolni is kell tudni! Az ilyen ember meg van fosztva a legnagyobb kincsétől: embertársai gondolatainak, a világ forgásának tudomásul vételétől. Az ilyen szerencsétlen ember vétebb lehet a legárvább koldusnál és csak csoda lehet, ha baj nélkül átéli az ő nehéz életét!

De sok ember nem tudja, micsoda kincs az egészség és milyen megfizethetlen valami a jó levegő. Nem tudja, mit ér az ő tüdeje, a mig nem köhög, fájlalva tüdejét. A falu, de a város hány tudatlan embere télen beszögezi az ablakot, még rongyokkal is eltömi a réseit. Ha pedig talán nem is szegezi le, de hány ember nem tudja azt, hogy szellőzni is lehet. A lakást, a kis ház udvarát, meg a környékét tisztogatni kell, nemcsak a külső csinért, de első sorban a romlott, elhasznált levegő mérgező hatásának elkerüléseért s a piszok eltávolítása miatt, a mi minden bajnak, ragályos betegségek szülője, bogaraknak, férgeknek melegeggya. Sok ember nem barátja a fürdésnek, de az sem ritka, a ki csak a fejét mossa meg, mert csak az látszik ki a ruhából. Az ilyen ember a fehérneműváltást is nagyon megerőltető munkának tartja s persze, az ilyen ember nem igen tudja, hogy nemcsak a nagyobb nyílásain át lélegzik, hanem az egész teste bőrfelületének alig látható lyukacsain is. A tiszta ruha frissít, jó érzést teremt nemcsak abban, a ki felveszi, hanem abban is, a ki emezt látja.

Előrelátás, gondoskodás, ez is két olyan dolog, a mi megnyugtató az ember idegeit, mert megmenti az aggodalomtól s főleg attól, hogy embertársai nem biztos kegyére szorul. Mert bizony, akkor kapkodni már valamiért, a mikor nincs, rendesen sokba kerül; nemcsak a portéka, de maga a pénz is. Pedig sohasem tudni, hogy kit mikor ér az az „előre nem látott valami”. A ki bajba jutott, nem azért nem segítik szívesen, mert ezeknek nincs szívük, hanem mert kevés a bizalmuk, hogy hogyan fogják a rendes szükség feletti segítséget visszakapni azoktól, a kik még a rendeszet sem bírák előteremteni.

Tehát a *takarékosság* az, a mi embertársaink idegenkedésétől, gyámkodásától megment. Pénzbeli kötelességeink rendes teljesítése az, a mi önérzetessé tehet. Csak az az ember tudja a pénz értékét, a ki nehezen keresi és nem adja ki könnyen, de boldog csak az, a ki nem sajnálja arra, a mi szükséges s nemcsak a mára, de a holnapra is gondol és el látja magát a holnaputánra is!

Mindig nagy népnevelőnek tartottam a katonaságot. Megszámlálhatatlan tömege az embereknél ott tanulta meg a rendet, tisztaságot, önfegyelmet, egészséges életrendszert, és sok, nagyon sok ember ott tanult meg — írni, olvasni!

Ti immár háborút is megjárt, vitéz, rokkant felebarátaim, ne feledjétek, vigyétek magatokkal haza azt „a katonás rendet” és ha van még egy kis emberi gyarlóságotok, gondolkozatok, melyiken kell még változtatni? Azután keressétek meg a módot, hogyan lehet megváltozni? — A ki a csaták borzasztó követelményeit, rokkantsága nehéz napjait férfias erővel átélte, abban ha még maradt volna valamilyen káros, kicsiny emberi gyarlóság, a mely jövő boldogságát veszélyezteti, bizonyára van benne olyan férfias erő, akarat, okosság, hogy megakarja és tudni fogja keresni a jót.

Kedves rokkantam! ha majd újra a régi szép zöld lesz a pázsit, felhőtlen az ég, csak árok marad a lövészárokból, és a rokkant barakkot is felcseréled otthonoddal, a tiedével, építsd ki azt szépen és kormányozd a szép és tisztességes életvelel szerint kicsiny birodalmadat!

Suján Pál.

A haditelekről.

A multkorai cikkünkben, a rokkantokról való Szociális gondoskodás új formáiban, említettük, hogy a Hadigondozó Hivatal nemcsak önállóítani kívánja a rokkant földműveseket, hanem gondoskodik egyúttal arról, hogy ezt az önállósítást meg is tartásuk. Említettük, hogy ezt a célt kívánja elérni az ő segítségével kapott ingatlanok haditelekkel nyilváníttatása által. A telek megkötésének ez a módja ép oly fontos sok tekintetben, mint annak a sok földművesnek a visszavezetése a mezőgazdasági életbe, aki mint szegény napszámos különben földműves nem lehetne.

Mind azt az ingatlant, amit a hadirokkant javára lekötnek, a haditeleknek nevezik. A haditelek megszerzésének, alapításának a módját megadja az állam egy részről bizonyos jövedelmeknek a Hadirokkant segélyalapba utalása révén, részint pedig a rokkantsági illetékekre adandó költségen útján. A Hadirokkant segélyalap kapta a Hadsegélyző Hivatal által rokkantak részére gyűjtött összegeket és a most az 1917. évi 2192. M. E. rendelet értelmében a termés zár alá vétele következtében elkobzott termények árát.

A „Haditelekkel” nyilváníttatásról szól. az 1917. május 19-én kelt 1820. M. E. rendelet Ez foglalja egybe azokat a jogszabályokat, amelyek

gondoskodnak arról, hogy a rokkantat szerzett vagyonából egy könnyen kiforgatni ne lehessen. A szerzett vagyonhoz számított a vagyonrendezés által teremtett helyzet mind három típusát, úgy mint: 1. a hadirokkant részére szerzett különböző nagyságú ingatlant, bel- vagy külső telket, kertesházat stb.; 2. a birtokkiegészítést megfelelő nagyságú földdarabbal, hazhellyel, házsal, bérlettel stb.; 3. a hadirokkant ingatlanának adósságtól való mentesítését.

Lényeges pontja a rendeletnek, hogy a haditelek kimondását a szerződő felekre bizza, az átruházó félre és a rokkantra. Ez a megkötés tehát nem kötelesség, de a rokkant saját jól felfogott érdekében áll és a Hadigondozó Hivatal elvben kijelenti, hogy a haditelek megkötéséhez mindig ragaszkodik, midőn a rokkant az ő segítségét vette igénybe.

A megkötés lényege abban áll, hogy a haditeleknek nyilváníttott ingatlant elidegeníteni, megterhelni csak a Hadigondozó Hivatal beleegyezésével lehet. A haditelek a hitelezők el nem árverezhetik. Árverésnek csak kivételes esetben lehet helye és még ilyen esetben is az árverés előtt módjában áll a Hadigondozó Hivatalnak, az adósság rendezése révén a telket az árveréstől megmenteni, vagy pedig a telket árverésen kívül is megszerezni kikiáltási áron.

A telek a hadirokkant halála esetén a családjára is biztosított. Közeli rokon, ha van, úgy végrendelettel sem adományozható távolabbi rokonnak, nem rokon pedig csak akkor kaphatja, ha a rokkant gondozásával magát erre érdemessé tette.

Ha nem ingatlan vásárlásáról van szó, hanem bérletről, úgy arra is kimondható a „hadibérlet”. Amelyik most azt jelenti, hogy a bérlet akkor sem szűnik meg, ha az ingatlant elárverezik, vagy ha a csödbe került birtokos azt eladni kénytelen és az ingatlan gazdát cseréli. A bérlet továbbá is a rokkanté marad.

Haditelek és Hadibérlet csak a Hadigondozó Hivatal jóváhagyásával alapítható, a haditelekkel és bérlettel nyilváníttott szerződéseket a Hivatal hagy jóvá. A Hivatal ezt a jogát át is ruházhatja másra, azon célból, hogy a rokkant állandó felügyelet, „gondozás” alatt maradjon és ezek a szervek, melyek a gondozást végzik, úgy beszélhetnek a rokkant fontos anyagi ügyeibe.

Lényeges, hogy a rendelet nemcsak hadirokkantokra vonatkozik, hanem a hadiárva (hadirokkant vagy elesett gyermekeire), továbbá hadiözvegyekre (hadirokkant feleségére vagy özvegyére).

A rendeletet egész szövegében alant közöljük és azt kívánjuk hozzátenni, hogy a rendeletre különösen felhívjuk rokkantjaink figyelmét és mindazoknak, akiknél hivatalból nem indítjuk meg a vagyonrendezési eljárást, szívesen szolgálunk felvilágosítással és vagyunk segítségük, akár írásban, akár szóval az intézet Nyilváníttató irodájában.

A m. kir. miniszteriumnak 1.820/1917. M. E. számú rendelete, a hadirokkantak, hadiözvegyek és hadiárva megélhetésének elősegítésére szánt ingatlanokra vonatkozó magánjogi intézkedésekről.

A közadokozásból vagy külön jogszabályokkal rokkantügyi célokra kijelölt forrásokból a Hadirokkantak Segélyalapjába vagy hasonló célú más alapba befolyó összegek, továbbá az evégből természetben felajánlott ingatlanok lehetővé teszik, hogy a hadirokkantak, hadiözvegyek és hadiárva egy része ingatlanhoz jusson, vagy hogy már meglévő ingatlanok a rajtuk levő teherrel egészen vagy részben mentesüljenek. Ennek biztosítása végett, hogy az így szerzett vagy tehermentesített ingatlanok állandóan rendelkezésük céljára szolgáljanak, a m. kir. miniszterium a háború esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott törvényes rendelkezések alapján a következőket rendeli:

Haditelek.

1. §.

Hadirokkantakra, valamint hadiözvegyekre és hadiárva megélhetésük elősegítése érdekében ingatlan tulajdonát oly kikötéssel is lehet átruházni, hogy az ingatlan jogviszonyaira a jelen rendeletben megállapított jogszabályok legyenek irányadók.

Az így átruházott ingatlan neve „Haditelek”.

Haditelek alapítása.

2. §.

Haditelek alapításához az átruházó szerződésnek irásbafoglalása és az Országos Hadi-

gondozó Hivatal (14. §) jóváhagyása, valamint a haditelek e minőségének telekkönyvi bejegyzése szükséges.

Az említett jóváhagyásra nincs szükség, ha a Hadirokkantak Segélyalapja vagy más közalap, törvényhatóság, az Országos Központi Hitelszövetkezet (1898: XXIII. t. c.) avagy a Magyar Földhitelintézetek Országos Szövetsége (1911: XV. t. c.) az átruházó.

(Folytatjuk.)

Ötvenezer ipari műhely szűnt meg a háború alatt.

Az átmenet gazdaságügyi miniszterium a háború folytán beszüntetett kisipari üzemek számbavétele céljából adatgyűjtést rendezett és az adatok meglepő eredményt mutattak fel.

Az adatgyűjtés csak a városokra és a népesebb falvakra terjedt ki és az adatok már javarészből beérkeztek. Ezekből a háború következtében elpusztult kisipari műhelyek számát 50.000-re lehet becsülni. Az elesettek aránya a bevonultak 6%-ára tehető, tehát körülbelül 3000 kisiparos esett el, és újabb 3000-et tesz ki az eltűntek és rokkanttá váltak száma. Az adatok szerint a beszüntetett üzemek között 18%-a csizmadia és cipésziparhoz, 9%-a szabó, 5%-a asztalos, 6%-a mészárosiparhoz tartozik. Ezek az adatok az eddig beérkezettek, végleges kimutatás az adatgyűjtés befejezése után fog megjelenni és ennek alapján tervezik megindítani azt a fontos aktiót, mit a kisiparosság fejlesztése és pótlása érdekében a kormány indítani szándékozik.

Látjuk a számokból, hogy a háború folytán megszűnt kisipari üzemeket az ipari pályára kiképzett hadirokkantak egyáltalában nem képesek újból feltámasztani, sőt a rokkantiskolában kiképzett rokkant iparosok még az elesett és eltűntek számát sem tudták pótolni. Nem hisszük, hogy az ipari pályára eddig kiképzett rokkantak száma Magyarországon meghaladja a 1500-2000-et. Ez a szám pedig még nagyon elmarad a 6000 mögött.

Világos tehát, hogy az iparra kiképzett rokkantoknak, nemcsak most háború alatt, amikor ez minden egyes alkalommal élesen szembetűnő, de a háború után is, nagy jövőjük lesz és mindenkor keresettek lesznek. És korai az az előrelátás, hogy a rokkantiskolák iparos produkcióját fékezni kell, mert a túlnagy számban kiképzett rokkantak a jövőben megélni nem lesznek képesek.

Még az sem baj, ha a rokkantjaink előszeretettel választják a cipészipart, mert a megszűnt üzemek közt is 18%, tehát majdnem 1/5 rész a cipészipar.

Szolgáljanak ezek a számok is szorgalmas iparos rokkantjaink buzdítására és megnyugtatóra és legyenek meggyőződé, hogy nemcsak most, de háború után is keresni fogják őket.

A pozsonyi rokkantak oktatásáról.

Írta: Suján Pál tanár, százasos.

(Folytatás.)

13 Kovácsműhely. Elhelyezése a dunaparti fémpipari szakiskola pincéjében van és pedig a szakiskola kovácsoló műhelyében. Tanítási idő: délelőtt 8-³/₄ 12-ig és délután 2-³/₄ 6-ig. Oktató: Kempf Károly, állami szakiskolai kovácsművezető, szakaszvezető, katonai vezényelt. Az oktatás magyar és német nyelven történik.

A mesterség elsajátíthatására körülbelül 7 hónap van megállapítva. A rokkant az intézetbe érkezésekor azonnal megkezdheti a tanulást. Az egyes hónapokra tervezett tanítási anyag a következő: Első hónapban: a tűzkezelés, ráverési gyakorlatok a két kézalapáccsal; a második hónapban: segédkezés a már önállóan dolgozóknak, ütési fogások megfigyelése, utánzása és gyakorlása; a harmadik hónapban: kisebb munkák készítése, az önálló kovácsolás gyakorlása, a szerszámok kezelése; negyedik hónapban: megadott minták, később rajzok, esetleg vázlatok után egyszerűbb munkadarabok elkészítése, mint például a derékszög, gázlángzó, fogó, kézivágó és lyukasztó; ötödik hónapban: az anyagok kilágyítása, forrasztása és hegesztése, szerszámok készítése; hatodik hónapban: könnyeb-

ben felismerhető gépipari rajzok után méreteken való gépalkatrészek megkővácsozása; a hetedikben: rajzok ismertetése, az elkészült kovácsozási munkának a munkadarabbal való összehasonlítása, edzések bemutatása.

Ezen tanítási anyagot természetesen állandóan kísérik az alábbi ismeretek nyújtása: a szén gazdaságos kihasználása, a hevítésnek meghatározása a különféle anyagfajoknál, mint a vasnál, Bessemernél, Martinacélnál, silányabb és finomabb szerszámacélokban.

A tanműhely berendezése, a mely teljes egészében a fémipari szakiskola tulajdonát képezi, a következőkből áll: 4 darab kovácstűzhely; 1 darab 3-lóerős, elektromotorral hajtott ventilátor, amely a tüzek szél szűkületét szolgáltatja és a mely így a kézzel vagy lábbal való fújtatást pótolva, azt mechanikus úton végzi; 4 darab álló a hozzátartozó 4 darab tökével; 1 darab lyukas egyengetőlap; 1 darab elektromotorral hajtott 700 kg-os légalapács; 2 darab kovácsmű; 1 darab szarvasűllő; 6 darab ráverő kétkézkalapács; körülbelül 200 darab különféle munkaszerszám.

A rokkant tanműhely a hadigondozó intézet házi szükségletét látja el, ezenkívül bárki magános megrendeléseit is elkészíti. Meg kell jegyezni, hogy a tanműhely a szakiskola növendékeinek is az oktatási helye a kovácsozás és így a megrendelésből kifolyó termelést nem lehet szabályosan elosztani szakiskolai és hadigondozói részre, hanem az éppen készülő feladat szolgál egyszersmind a rokkantak oktatásul is. Ilyen feladatok voltak: vezető, emelő, kerékkötő láncok, ácszögek, iszkabák, kisebb szerzőmök; a hadi kincstár részére bombavetőkhöz körforgó állványgyűrűk, irányító karok és ívek.

Az 1915. november 10-én meginduló tanműhely rokkantjainak a mai napig következő volt a munka termelése: 60 darab 3-czolos kampósszeg, 300 darab 3, 4, 5- és 7-czolos fejes ácsszeg, 120 darab 10-czolos ácsszeg, 2 darab kerékkötőlánc, 3 darab ökörvezetőlánc, 28 méter emelő csigalánc, összesen 114 korona értékben.

Az 1917. évi pozsonyi hadigondozó kiállításán a fennbbiekből voltak kiállítva tanulságos munkadarabok.

A műhelynek fennállása óta 15 rokkant-tanulója volt. Jelenleg csak 1 rokkantja van a műhelynek, még pedig mestersége beigazolására: Kisselyi Adolf, aki a polgári életben is kovács volt. A már elment 14 rokkant nevei: Dimineszku Konstantin, Pinte Imre, Balázs József, Kállay J., Klempár Pál, Herák Mátyás, Gregor József, Gyulai György, Molnár Lajos, Pataky József, Scheda István, Wekenta Fülöp, Balázs József, Sárközi Pál, akik közül 10 volt azelőtt is kovács a polgári életben, 1 volt cigánykovács és kőfész, 2 földműves és 1 napszámokmives mesterségű.

A már eltávozottak közül: 4 lett felmentve még tanulásközben a tanulás alól, 6 beigazolta mestersége tudását és folytathatását (Demineszku, Herák, Pinte, Balázs a cigánykovácsságból, Pataky és Wekenta a kovácsságból), a többi részben felgyógyulása folytán, részben pedig más mesterség tanulására távozott el. — Dícséretre méltóan dolgoztak: Herák M. és Gyulay György rokkantak.

A kovácsozás mestersége nehéz fizikai munkát igényel. A mesterség ipari üzében a szervi hibás vagy végtaghiányos tanuló nagy mértékben korlátozva van. Az eddig résztvevők között nagyobb részt alsó amputáltak voltak, akik a megkívánt gyors lábmozgásban korlátozva lévén, a munkakört is korlátozni kellett náluk. Így ezek úgy végrehajtható kovács munkákat végeztek, mint láncok, szegek, kapcsok kovácsozása stb., melyeket rendkívül szép eredménnyel tanultak ki. A géplakatos rokkanttanulók egy része szintén igénybe vette a kovácsműhelyt, és pedig azok, akik a szerszám kovácsozást is meg akarták tanulni.

Kempf Károly, kovácsművezető, a kovácsozás minden ágában: úgy a szerszám, mint géplakatrész, valamint a mezőgazdasági szerszám és géplakatrész kovácsozásban elsőrangú szakértő, a mi csak úgy lehetséges, hogy vizsgázott lokomobil- és stabilkazan- és cséplőgépész és gőzgépész is. Kovácsstanonc éveit Szántó J. nagyigmándi mesternél, segédi éveit Muszka S. kisigmándi Györke Mihály kócsi Oláh János kömlői mestereknél töltötte, folyton csak munkájának szentelve szeretettel és igyekezettel minden erejét, összesen körülbelül négy és fél éven át. A következő években Zellerin M.

budapesti gyárosnál épületmunkákkal, a légszerszámgyárnál vasszerkezeti munkával, a Fegyver és Gépgyárnál gép- és szerszámmunkával remekelt mint csoportvezető. 1895-ben került állami ipari iskolai szolgálatba, mint úgyszólván előmunkás; jelenleg szakiskolai kinevezett művezető, a melyre az iparoktatás terén kifejtett eredményes munkásságával tette magát érdemessé.

Hirek.

A Pozsonyi Hadigondozó Bizottság ülése, folyó hó 14-én a városi háznál tartatott meg, dr. Finkey Ferenc egyetemi tanár, udvari tanácsos elnökletével. Az elnök üdvözlő szavai után előterjesztéssel a pénzügyi számadást és azon reményének adott kifejezést, hogy a közönség továbbra is hozzá fog járulni adományaival a szükségletek fedezéséhez, megemlíti, hogy a „Gizella-egylet” 10 darab 500 koronás kiházasítási kötvényt adományozott a hadiárvák javára. — Dr. Lederer városi jegyző a polgármester nevében felszólítja a bizottságot a hadisegély magasságának megállapítására. Ezután Daninger tanár a pozsonyi Hadigondozó Hivatalról nagy tetszéssel fogadott előadása következett. Számokkal mutatta ki, hogy milyen mesterségben hány rokkant nyert gyakorlati kiképzést. Valamennyit elhelyezték helybeli gyárakban, magános cégekben, de a vidéken is. Minden rokkant szerszámmal, géppel lesz ellátva ha önálló lesz. Az O. H. G. H. eddig 15 000 koronát adott célra. Különösen kitűnik a szakrajzi kiképzés szép eredménye. Súlyos szűkös vezetője, valamint a munkaközvetítő és nyilvántartó nagy hadnagy úr kitűnő vezetése alatt. Jelenleg 670 rokkant különböző iparágakban nyer kiképzést a fém- és szakiskolában. A tanítás sok türelmet igényel és tiszta emberbarátság jegyében áll. Az előadó négy pontban konkludálja tapasztalatait: 1. A most érvényes törvény a létminimumot sem biztosítja a rokkantnak, 2. a rokkantság fokának megállapításánál a polgári körök együttműködését is igénybe kellene venni és nemcsak a fizikai munka képtelenségét, hanem a gyakorlati élet tanulságai szerint a tényleges kereseti képtelenséget is mérlegelni kellene, 3. ajánlja a járadék tökéletesítését bizonyos esetekben, például ha a rokkant egészségi állapota kívánatosá teszi, hogy életét szabad levegőben, földművelési munkában folytathassa. E célból kórház féle otthonok is létesítendők, 4. rokkant tanács szervezése, melyek a rokkant pályaválasztásánál stb. tanácsosul látja el. Elnök a bizottság nevében köszönetet mond az előadónak és az előadás kiegészítésül az OHGH. által kiadott „Hadi rokkantak pályaválasztása” című füzetből felolvassa a pályaválasztó tanácsadó tiz parancsolatát. A következő vitában részt vettek özv. Králik Lajosné, Fischer József lelkész, aki rámutat a Sopronban és Győrben létesített rokkant otthonára, továbbá részt vettek még Arányi tanárnő, dr. Sebestyén tan. segéd, Pröhle esperes, aki meleg szavakkal magasztalja a pozsonyi hadigondozó-intézet működését, mely mintájául szolgál az ország többi intézeteinek és amelyet szak tudósok is tanulmányozás végett felkeresnek. Elnök vitából kifolyólag javasolja a katonai hatóság felkérését, hogy a rokkantak kérdésénél a polgári társadalom segítségét is vegye igénybe. E javaslat elfogadásával az elnök befejezte az ülést.

B. S. Kitérítés. Horváth Vendel 12. gyalogezredbeli rokkant a hadsereg főparancsnokság a kis ezüst vitézségi érmmel tüntette ki.

Helyesbítés. Múlt számunkban a karácsonyi tünemény megírásánál azt irtuk, hogy az tüneményen részt vett Pongrácz Laya grófnő is az intézetnek egész éven át támogatója volt. Különös hangsúllyal akarjuk azonban kiemelni, hogy Pongrácz Laya grófnő ezen felül az intézet megállapítása óta ernyedetlen szorgalommal mint önkéntes ápolónő működik, százan és százan köszönhetik visszanyert egészségüket az ő végtelentlül türelmes fárasztó ápolásának és kezelésének.

Régi panasz, hogy az üzletben vásárolt kitérítési érmek igen silány anyagból készülnek. Ezen segít most egy legújabb hadügyminiszteri rendelet, mely szerint az érmek előállításí jogát csakis bécsi és körnöcbányai pénzverdeknek engedélyezte. Ezen túl minden érem az arany vitézségi érmét kivéve az előző években

előállítva. Az arany vitézségi érem egyelőre aranyozott bronzból készül és az érem peremén az előállító hivatal jegyével lesz ellátva. A hadügyminiszteri rendelet ajánlatosnak tartja, az üzletekbeni vásárlásnál egy írásbeli nyilatkozat kérését, hogy az érem az előírt helyen és fém-ből készült. Az érmek jogosulatlan előállítását törvényileg büntetve lesz.

Wolner Jakab sorsa. Wolner Jakab nevét jól ismerik intézetünk emberei, ő az egyedüli tényleges szökevényünk. Még 1916 júliusában szökött meg és azóta hiába kerestük, nyomavestett egészen. Még az az eszköz is hatástalannak bizonyult vele szemben, hogy sátoros ünnepek alkalmával kerestettük fel lakóhelyét a csendőrség által Valószínűleg Budapesten töltötte idejét és ott bizony nehéz dolga van a rendőrségnek az ilyen csavargókkal szemben. Most azonban utólrta a sorsa. A mentők szedték fel valahol Pest utcáin és beszállították egy tartalékkórházba. Itt bevallotta, hogy szökevény. Mire azonban átíratunk a tartalékkórház kérdésére odaérkezett, már ki is szenvedett. Lerongyolódott, összetört a teste a bujdosás alatt és korán bevégezte életét. Szolgáljon sorsa elrettentő példának azoknak, akik nem tudják eléggé megbecsülni azt a jótéteményt, amit a Hadigondozó Hivatal részükre nyújt azzal, hogy jó meleg otthon, kosztot és alkalmat ad a tisztesség, becsületes élet megalapozására, midőm intézeteibe befogadja őket, hanem megszöknek innen.

Rokkant munkatelepek. A Hadigondozó Hivatal tervbe vette, hogy minden intézete mellé egy munkatelepet fog felállítani. Ezen a telepen fogják kipróbálni, hogy a rokkantak hány %-ban munkaképesek régi foglalkozásukban. Mindenféle munka elvégzésére alkalmuk lesz itt és meggyőződhet arról, hogy bizony a legtöbb esetben a művegtaggal és hűdött végtaggal csak csekély részét tudják annak elvégezni, amit egy egészséges ember végez. Más részről pedig támpontot kapunk arra vonatkozólag, hogy kit lehet elbocsátani hazájába munkaképessége alapján.

Rokkantszolgálatok. Miután a nagy városokban igen gyakran előfordul az az eset, hogy a rokkantak koldulással tartják fenn magukat és ezáltal a közönség jó akaratát egyesek teljesen a maguk részére sajátítják ki, azért a Hadigondozó Hivatal ezek részére, a foglalkozás nélkül csavargók részére foglalkoztató műhelyeket fog felállítani. Ezek a műhelyek a nagyobb intézetekkel kapcsolatban fognak létesülni és céljuk lesz, hogy addig, amíg a munkaközvetítők a rokkantat el tudják helyezni, foglalkozásuk és lakásuk legyen. A foglalkoztatókba a rokkantakat a rendőrség fogja beutalni, illetőleg őket oda utasítani, ha csavargáson és kéregetésen fogja el őket.

Adományok a pozsonyi intézet „Rokkantalap”-jára, mely egyrészt kitanult rokkant mesteremberek szerszámmal való ellátására, másrészt műhelyekbe szorgalmasan járó rokkantak időnkénti jutalmazására szolgál, az utóbbi időben a következők adakoztak:

Elkobzott kártyapénz	K	230
Duschek Oszkár	K	6353
Dister Henrik	K	3064
Böhm Ferencz	K	1560
Pozsonyi áll. polgári fiúiskola	K	200—
Wölfel és Leinwather	K	146914
Karácsonykor fennmaradt	K	22—
Nyulbörökért kaptunk	K	6450
Erzsébet Nőiskola	K	200—
Magy. Ált. Hitelbank Pozsony	K	70—
Garnisonsspítal 19	K	35—
Első Pesti Spódiumgyár	K	50—
Magy. Ált. Hitelbank Pozsony	K	100—
Kamatokból	K	55210
Összesen	K	355577
Előbbi gyűjtésünk	K	6135605
Összesen bevétel	K	6491182
Az alap céljaira fordítva	K	844946
Az alap jelenlegi állása	K	5646236

Fogadják a nemesszívú adakozók ezuton is az intézet hálás köszönetét.

Szerkesztői üzenetek.

O. H. G. H. mezőgazd isk Sátoraljaújhegy — Nagy István, Abaujvecser — Szabó Sándor, Oroszvár — Krakauer Miksa, Budapest — Veres István, Bodvavendégi — Tarján László, Budapest — Réder Ármán, Bograpusztá — Jonyer Lajos, Onga, keresüket teljesítjük. Nemlaha János

Rokkantak részére a pozsonyi intézetnél felajánlott állások.

Gazdasági és munkafelügyelők.

Szamosújvári kir. javító-intézet igazgatója, Szamosújvár, több munkaköri családfelügyelő iparosok, egy évi ideiglenes napidíj, véglegesítés esetén 600 korona, 240 korona lakbér, 100 korona ruhapénz és családi pótlék.

Trautmann Rezső és fia, Budapest, faanyagok nyilvántartására faszakmabeli egyén, legalább 2 középiskolai képzettséggel. Kezdő fizetés havi 400 korona, ha nő évente 2 fuvar hulladékfa.

Vörös Gyula, Balatonvilágos fürdőtelepőr, lakás, 360 korona az uradalomtól, minden villától 20 korona az őrzésért, csomaghordásért külön fizetést kap. Feleségének 8 szobából álló szállodát kellene takarítani, ezért külön díjazásban részesülne.

Fischer Lajos, Eger, tüzfatermelésben jártas szakképzett felügyelő. 200-300 korona fizetés. Tevékenység szerint 500-600 koronára emelkedhetik havonta.

Nagel Jakab, Budapest, stanzásmunkás, aki már csoportvezető volt. Körülbelül 300-400 korona havonta.

Huszár Elemér, Keszeg (Nógrád-megye), 2 munkafelügyelő, 240 korona készpénz, 4 hektoliter buza, 12 hektoliter rozs, 2 hektoliter árpa, lakás, fűtés, sertés- és baromfi tartás, napi 2 liter tej, 1 hold veteményes föld.

Irodai alkalmazások.

Bárd Ferenc, Budapest, 4 hivatalnok, ki könyvelésben jártas, kezdőfizetés 150-200 korona.

K. u. k. Verköstigungsstation, Mezőlaborez, irodai alkalmazott, 160 korona havi fizetés, lakás, fűtés, világítás és utiköltség.

Gothay Aladár, Szerencs (Zemplén-megye), 2 segédjegyző oklevéllel, 1400 korona fizetés és 400 korona lakbér.

Herczegh Ernő, Budapest, műhely-irnok schichtavezetésre, fizetés heti 30 korona.

Kir. javítóintézet Szamosújvár, díjnok 4 középiskolával, 3 korona napidíj.

Gazdasági cseléd.

Jasztropszky Kálmán, Budapest, ispán, ki az egész gazdaságot vezeti, fizetés egyezmény szerint.

Dr. Troykó Imre, Süttő (Esztergom-megye), két béres, lakás, évi 180 korona, 8 m³ tűzifa, 8 hektoliter buza, 8 hektoliter rozs, 4 hektoliter árpa, 2 magyar hold kapás föld.

Schaimovitz Dezső, Felsődobrony (Nyitra-megye), csász, konvenció fizetés.

Dr. Virányi Dezső, Ungvár, egy parasztagazda 180 holdas birtokra, fizetés egyezmény szerint, lakás és ellátás.

Gróf Seldern uradalmi intézősége Felsőmotesicz (Trencsén-megye), erdőkerülő, magyar, tót és német nyelvismerettel, fizetés, lakás, fűtés, konvenció, tehén- és sertéstartás.

Perlaky Zenó, Domszló (Heves-megye), házi mindenes és nyáron tehénpásztor, 144 korona fizetés és ellátás.

Schulz Vilmos, Soponya (Nyitra-megye), gazda, lakás, fűtés, konvenció és fizetés egyezmény szerint.

Béldi Tivadar, Bodola (Háromszék-megye), 6 béres, fizetés, lakás és konvenció egyezmény szerint.

Mohács István, Cibakháza (Szolnok-megye), udvaros, fizetés és ellátás.

Gróf Csáki László, Prakfalvi vas-és acélgyár r.-t., Budapest, egy istálmester, volt huszár-vagy szekerészörzömester. Lakás, fizetés egyezmény szerint, kert és tüzelőfa.

Dr. Szőke Gyula, Karva (Esztergom-megye), gazda, fizetés egyezmény szerint.

Dr. Iraykó Imre, Süttő (Esztergom-megye), csász, illetve béresgazda, irni, olvasni tudjon. Lakás, tűzifa 10 m³, 180 korona fizetés, napi 1/2 liter tej, 2 1/2 hold kapásföld, 8 hektoliter buza, 10 hektoliter rozs, 4 hektoliter árpa.

Schulez Vilmos, Soponya (Nyitra-megye), ispán, fizetés, lakás, konvenció megegyezés szerint.

Kertészek.

Erdélyi Imre, Tökölj (Pest-megye), konyhakertész gyakorlattal. Havi-bér, lakás, tüzelő és szegődményes föld.

Wertheimer Vilmos, Hontvarsány (Hont-megye), kertész, ellátás és havi 70 korona.

Kir. javítóintézet, Szamosújvár, kertész, 600 korona évi fizetés, 240 korona lakbér, 100 korona ruhapénz és családi pótlék.

Niederhauser Gyula, Arad, konyhakertész, lakás és étellemezés.

Huszár Elemér, Keszeg (Nógrád-megye), 3 kertész, 400 korona fizetés, 4 m. burgonya, 1 hold vetemény-föld, lakás, fűtés, sertés, és baromfi tartás, napi 2 liter tej.

Borhy György, Gyöngyös (Heves-megye), kertész ki méhészethez is ért, 400 korona, konvenció és lakás.

Guáry Miklós, Gőr (Vas-megye), kertész, készpénz, konvenció, lakás és a kert jövedelméből jutalék.

Barnaháti Gazdaság Koppányszántó (Tolna-megye), konyhakertész gyakorlattal, ha nőlen teljes ellátás és 60-80 korona fizetés, ha nő: konvenció fizetés.

Sztreha Sándor, Kiskunfélegyháza, 2 vincellér gyakorlattal, lakás és konvenció.

Borhy György, Gyöngyös (Heves-megye), méhész, 100 korona fizetés és konvenció.

Házi, bolti, irodaszolgái helyek.

Almásy László, Budapest, szobainas, ki az udvart és kertét is rendben tartja, lakás, ellátás és havi díj.

Pick Adolf, Budapest, 2 boltiszolga, megegyezés szerint fizetés.

Kálaczy Nővérek, Budapest, boltiszolga, heti 40-50 korona fizetés.

Guáry Miklós, Gőr (Vas-megye), lakás, ellátás, ruházat, fizetés egyezmény szerint.

Kecskeméti Gépgyár R.-T., Budapest, irodaszolga, aki irni és olvasni tud. Fizetés egyezmény szerint.

Báró Pongrácz Vince, Budapest, házmesteri teendők végzésére, havi 30 korona fizetés, lakás és ellátás.

Dr. Szarka László, Beregszász, házi-szolga kerti és szőlőmunkákra, havi 30 korona, jó ellátás és lakás.

Grubanovich Ákos, Molványhidpuszta (Somogy-megye), szobainas, havi 30 korona, teljes ellátás és ruházat.

Dr. Csenkey Elemér, Érsekújvár, hajdu, teljes ellátás, ruha, cipő, 40 korona havi fizetés.

Abonyi Ártur, Budapest, házi-szolga, heti 40-60 korona fizetés.

Gróf Testvérek, Budapest, házi-szolga, fizetés egyezmény szerint.

Allami elemi iskola, Nagyida (Abauj-Tornamegye), iskolaszolga, évi 340 korona fizetés és lakás.

Felsőhácskai Gőzmalom R.-T., Szabadka, irodaszolga, 5 kor. napidíj.

Pick Adolf, Budapest, házmester, fizetés egyezmény szerint.

Prágai Mária, Budapest, házmester, lakás, fizetés egyezmény szerint.

Gépész.

Heisler József, Budapest, gépmester ki famegmunkálógépek kezeléséhez ért, fizetés egyezmény szerint. Azonkívül egy gépmunkás 4-6 korona napibér mellett.

Lakatos.

Fuchs S és Fia, Budapest, lakatos-segéd, órabér megállapodás szerint, Herczegh Ernő, Budapest, 2 lakatos, heti 80 korona fizetés.

Rothmann Imre, Budapest, 2 bútorkakatos, 50-70 fillér órabér.

Cipészek.

Löwinger Lajos, Pozsony, cipész-segéd, fizetés megegyezés szerint.

Róth Izidor, Budapest, cipész-segéd, fizetés darabszám szerint.

Kocsisok.

Guáry Miklós, Gőr (Vas-megye), kocsis, konvenció fizetés megegyezés szerint.

Béldi Tivadar, Bodola (Háromszék-megye), egy parádés és egy postakocsis, fizetés egyezmény szerint, lakás, ellátás és konvenció.

Asztalos.

Heisler József, Budapest, 5-6 bútorkakatos, 60-100 fillér órabér.

Palkovics István, Szarvas (Békés-megye), asztalos-segéd, lakás, ellátás, fizetés egyezmény szerint.

Hazai Mechanikai Palackgyár R.-T., Sajószentpéter (Borsod-megye), egy asztalos, fizetés és lakás.

Pick Adolf, Budapest, asztalos, fizetés egyezmény szerint.

Vincellér.

Dr. Hermann Károly, Balassagyarmat (Nógrád-megye), 7 hold földhöz vincellér, ki gyümölcskezelést is ért, 1200 korona, lakás, tüzelő, családostól lehet gyermekekkel, kik külön napszámot kapnak.

Különfélék.

Bassa Lipótné, Budapest, 2 harisnya-kötő, fizetés darabszám szerint.

Közélelmezési Hivatal, Pozsony, élelmiszerjegykihordó, fizetés egyezmény szerint.

Főhercegi Gazdasági intézőség, Hercegszallás (Baranyamegye), bogárnár, 25-30 korona heti fizetés, lakás, fűtés és ellátás. — Azonkívül kovácssegéd, 25-30 korona fizetés, lakás, fűtés és ellátás.

Mantács Sándor, Erzsébetfalva, egy borbélysegéd, lakás, ellátás, fizetés egyezmény szerint.

Gombos Ferenc, Kolozsvár, 2-4 betűszedő, heti fizetés és drágasági pótlék.

Grossz Sándorné, Szarvas, üveges-segéd, fizetés megállapodás szerint.

Szokolca város, vendéglő (szálloda), bérlet, háború tartama alatt a bérlet bért nem fizet, berendezés megvan 2000 korona óvadék kell.

Vidor Ártur, Budapest, 5 könyvkötő, heti 40-50 korona fizetés.

Miklóssy-féle acélműgyár, Pelsőz, egy köszürős, lakás és 4-6 korona napi fizetés.

Huszár Elemér, Keszeg (Nógrád-megye), szíjgyártó, 300 kor. évi fizetés, 4 hl. rozs, 2 hl. árpa, sertés- és baromfi tartás, napi 2 liter tej, lakás és fűtés.

Miklóssy-féle acélműgyár, Pelsőz, kovács, lakás, 4-6 kor. fizetés.

Kir. Javítóintézet, Szamosújvár, szabó, évi 600 kor. fizetés, 240 kor. lakpénz, 100 kor. ruhapénz, családi pótlék. — Kefekötő 600 kor. fizetés, 240 kor. lakbér, 100 kor. ruhapénz és családi pótlék.

Wertheimer Vilmos, Hontvarsány (Hontm.), bogárnár, fizetés egyezmény szerint.

Lutz Ede és Társa, Budapest, kádár, heti 50-60 kor. fizetés.

Rothmann Imre, Budapest, 3 öntőse-segéd, rendes munkabér.

Herczegh Artur, Budapest, vasesztergályos, fizetés egyezmény szerint.

Malarik Pál, Hosszúfalu (Brassó), 2 kéményseprősegéd, 150 kor. havi fizetés.

Tábori Könyvesházak, Csákszereda, Gyergyószentmiklós, Marosvásárhely, Kolozsvár és Brassó, 20 kereskedősegéd, katonai ellátás és lakás, havi 120 kor. fizetés.

Elkán Ferenc, Budapest, címfestő, 30 kor. kezdőfizetés.

Gróf Testvérek, Budapest, csomagoló, havi 200-300 kor. fizetés. — 2 kihordó és pénzbeszedő, fizetés egyezmény szerint.

Schulz Ede és Társa, Budapest, teherbíró munkás, heti 50-60 korona fizetés.

Gróf Testvérek, Budapest, gyári munkás, fizetés egyezmény szerint.

A fent hirdetett munkaközvetítésekre vonatkozó ügyekben felvilágosítással szolgál Nagy Jenő Károly hadnagy, a pozsonyi intézet nyilvántartó irodájában naponta 10-6 ig.